

Vlaanderen
is diervriendelijk

ACTIVITEITEN VERSLAG 2018

VLAAMSE RAAD VOOR DIERENWELZIJN

DEPARTEMENT
OMGEVING

omgevingvlaanderen.be

U kunt dit activiteitenverslag ook raadplegen op
www.omgevingvlaanderen.be/dierenwelzijn

Voor informatie, vragen of suggesties:
+32 2 553 15 08, dierenwelzijn@vlaanderen.be

Verantwoordelijke uitgever: Peter Cabus

inhoud

Missie	4
Adviezen	5
Elektrische halsbanden voor honden	5
Het beheer van duivenpopulaties in steden	6
De huisvesting van konijnen in konijnhouderijen	7
Dwangvoederen bij de productie van foie gras	8
Kweek en handel in gezelschapsdieren	9
Positieve lijst reptielen	10
Verbod op de fok van kattenrassen met osteochondrodysplasie zoals 'Fold'-katten	11
Beschutting voor dieren die buiten gehouden worden	12
De Raad het jaar door	14
Samenstelling van de Raad	17

MISSIE

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn geeft advies aan de Vlaamse minister bevoegd voor dierenwelzijn en aan de dienst Dierenwelzijn van de Vlaamse overheid over thema's in verband met dierenwelzijn en -ethiek. De Raad steunt daarvoor op de meest recente wetenschappelijke informatie en maatschappelijke en ethische beschouwingen.

De Raad bespreekt en onderzoekt die thema's en bevordert het overleg en de samenwerking tussen belanghebbende partijen. Om het dierenwelzijn te garanderen evalueert de Raad de bestaande regelgeving. Op die manier wordt het welzijn van dieren ondersteund en bevorderd.

ADVIEZEN

Elektrische halsbanden voor honden

advies, 21 februari 2018

Elektrische halsbanden voor honden zijn ontworpen als hulpmiddel bij het trainen. Via zo'n halsband kan men elektrische stroom toedienen op de huid van de hond. In 2010 achtte de toenmalige federale Raad voor Dierenwelzijn het gebruik van elektrische halsbanden aanvaardbaar onder specifieke voorwaarden voor fabricatie, verkoop en gebruik. De Vlaamse minister bevoegd voor dierenwelzijn vroeg om dat advies te herbekijken.

De Vlaamse Raad onderschrijft het advies van de federale Raad, maar raadt voor de opvoeding van honden een positieve beloningstraining aan. We pleiten niet voor een algemeen verbod op elektrische halsbanden, omdat in uitzonderlijke gevallen een elektrische halsband een noodzakelijk hulpmiddel kan zijn om honden te trainen. Het is moeilijk om die gevallen precies te bepalen.

Onder gedragsspecialisten zijn de meningen verdeeld. Tegenstanders van het gebruik van elektrische halsbanden argumenteren onder meer dat er voldoende trainingsalternatieven beschikbaar zijn. Bovendien is een goede kennis van het gedrag van een hond vereist om elektrische halsbanden correct te gebruiken.

Voorstanders beschouwen dergelijke halsbanden dan weer als een nuttig trainingsmiddel voor eigenaars die anders afstand zouden doen van hun hond of hun dier zouden laten inslapen. Ook wijzen voorstanders van elektrische halsbanden erop dat ook andere trainingshulpmiddelen (bijvoorbeeld de slipketting en de prikketting) verkeerd kunnen worden gebruikt.

Het beheer van duivenpopulaties in steden

advies, 21 februari 2018

Het beheer van een duivenpopulatie is voor veel steden een belangrijk aandachtspunt. Het gaat dan ook om een exclusieve stedelijke en gemeentelijke bevoegdheid. Informatie over de werking en efficiëntie van bestaande methoden om een duivenpopulatie te beheren zijn eerder beperkt.

Duiven op zich zijn niet hinderlijk in een stad, maar de grootte en dichtheid van de populatie op bepaalde plaatsen zijn dat wel. De meeste hinder is te wijten aan de uitwerpselen (en de corrosie aan gebouwen die daarvan het gevolg is), aan schade veroorzaakt door nesten en aan de ziekteverwekkers die door de duiven verspreid worden.

Om de overlast te verminderen en de duivenpopulatie te beheersen kan een stad verschillende strategieën toepassen, zoals de populaties verplaatsen, duiven euthanaseren, geboortes verminderen en de voedingsbronnen beperken. Om de duivenpopulatie succesvol te beheersen is een geïntegreerd beleid nodig dat de populatiegrootte tot een aanvaardbaar niveau beperkt. Een stad zal daarvoor verschillende

strategieën moeten combineren. De situatie is voor elke stad anders, maar er bestaat wel een algemeen actieplan met vijf verschillende stappen. Door die opeenvolgende stappen volledig en snel uit te voeren, kan men de duivenpopulatie in een stad stabiel houden.

Dit advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn is een herschreven en geactualiseerde versie van het advies van 2012 van de toenmalige federale Raad voor Dierenwelzijn.

De huisvesting van konijnen in konijnenhouderijen

advies en advieswijzer, 25 april 2018

De Belgische dierenwelzijnsregelgeving voor huisvesting van konijnen in houderijen is toonaangevend in Europa. Zo worden vleeskonijnen (konijnen die voor hun vlees geslacht worden, ongeveer 12 weken na de geboorte) in zogenaamde parken gehuisvest. Dat is verplicht sinds 2016. Zulke parken zijn diervriendelijker dan batterijkooien, omdat konijnen er meer natuurlijk gedrag kunnen vertonen. Een park heeft geen dak, is uitgerust met plateaus waarop de konijnen kunnen springen of onder kunnen schuilen en is bekleed met een comfortabele plastic bodem of matjes. Een park bevat ook tunnels en knaagmateriaal.

In de regelgeving staat dat vanaf 2021 ook de voedsters (moederdieren) in verrijkte parken moeten worden gehuisvest. De voorschriften waaraan die huisvesting (en die van de mannelijke fokkonijnen) moet voldoen, moesten nog bepaald worden. Daarvoor richtte de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn een werkgroep op met belanghebbenden en wetenschappers.

Van vleeskonijnen is geweten dat zij eenvoudig in groep kunnen worden gehouden tot het tijdstip van slachten. Dat is via onderzoek aangetoond. Maar voor de voedsters is dat minder evident. Geen enkele wetenschappelijke studie kan goede resultaten voorleggen van een continue groepshuisvesting voor voedsters, tenzij er een heel grote ruimte ter beschikking is, wat commercieel niet haalbaar is. Bij groepshuisvesting worden de voedsters die werpen en hun jongen zogen de hele tijd in groep gehouden. De voedsters met jongen blijken vooral de eerste dagen en weken heel agressief met elkaar om te gaan.

Hoe ouder de jongen worden, hoe minder beschermend de voedsters zich gedragen. Semi-groepshuisvesting blijkt daarom wel mogelijk te zijn. Daarbij worden de voedsters voor het werpen en tijdens de eerste dagen en weken na het werpen individueel gehuisvest. Zodra hun jongen groot genoeg zijn, kunnen ze in groep gehouden worden met andere voedsters en hun jongen.

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn stelt normen voor voor het houden van de ouderdieren. Die normen houden rekening met het welzijn van de konijnen en de economische haalbaarheid.

Naast advies over de groepshuisvesting van voedsters bekeek de werkgroep ook kort de commerciële markt. Zo hebben in België een aantal warenhuizen zich publiekelijk geëngageerd om enkel vlees afkomstig van parkkonijnen te verkopen. Sommige van die warenhuizen verkopen bij promo-acties toch nog vlees van niet-parkkonijnen om het aan een lagere prijs te kunnen aanbieden. Het gaat dan om ingevoerde kooikonijnen.

Een tekort aan parkkonijnen zou de invoer van kooikonijnen nog kunnen rechtvaardigen, maar uit een bevraging van de werkgroep bij de retailers bleek dat er geen tekort is. De warenhuizen die hadden aangegeven uitsluitend vlees van parkkonijnen te verkopen werden aangemoedigd om hun aankoopbeleid te handhaven. De retailers die aangaven nog konijnen uit traditionele kooien te verkopen, werden aangemoedigd om in de toekomst enkel nog vlees van konijnen uit verrijkte parken te verkopen.

Dwangvoederen bij de productie van foie gras

advies, 25 april 2018

Foie gras ('vette lever') was traditioneel de vervette lever van ganzen, maar de laatste jaren zijn de levers vooral afkomstig van eenden. Migrerende vogels hebben de neiging om vetten te stockeren voor de trek. Bij eenden- en ganzenrassen gebeurt die vetophoping vooral in de lever, met een vergrote lever als gevolg. De eenden die voor foie gras gekweekt worden, verblijven eerst in een huisvesting met buitenbeloop. Vanaf twaalf weken worden ze in kooien geplaatst en gedwangvoerd. Daarbij wordt een buis in de slokdarm gestoken waarlangs het dier wordt gevoerd. Na ongeveer twaalf dagen is de lever vervet en wordt het dier geslacht.

Het vervetten van de lever heeft gevolgen voor het dier op het gebied van gedrag en fysiologie. Ook het ethische aspect weegt door, omdat de eend geforceerd gevoerd wordt. Het risico dat het dierenwelzijn tijdens de periode van het dwangvoederen geschaad wordt is dus erg groot. Daarom raadt de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn aan om een verbod op dwangvoederen in te voeren. Concreet betekent dat een verbod op nieuwe bedrijven die dwangvoederen toepassen voor de productie van foie gras, en uitdovende maatregelen (met het oog op volledige economische compensatie) voor het bestaande Vlaamse bedrijf.

Kweek en handel in gezelschapsdieren

advies en advieswijzer, 27 juni 2018

De regelgeving over de kweek en handel in gezelschapsdieren, en in het bijzonder het koninklijk besluit van 27/04/2007 houdende de erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, behoort tot de beste van de Europese Unie, maar dateert al van 1997. Daarom vroeg de bevoegde minister Weyts aan de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn om eventuele voorstellen voor verbetering te formuleren. De Raad heeft daarvoor een werkgroep samengesteld waarin alle betrokken belangengroepen waren vertegenwoordigd.

De Raad adviseert om maatregelen te nemen om de binnenlandse kweek van honden en katten te promoten, met het oog op een daling van het aantal pups die commercieel vanuit het buitenland worden ingevoerd. Daarnaast stelt de Raad een aantal wijzigingen voor aan de bestaande regelgeving. De Raad is erg bezorgd over de socialisatie van honden in erkende inrichtingen. Veel aandacht werd besteed aan het vinden van een geschikte test die de graad van socialisatie van de honden kan achterhalen. Uit onderzoekswerk bleek dat bestaande testen niet nauwkeurig zijn en sterk afhankelijk zijn van plaats en tijd. Bovendien kunnen honden verschillend reageren op verschillende personen waardoor resultaten finaal ook verschillen. Toch is de socialisatie

van kweekteven van cruciaal belang voor de latere opvoeding van de pups. Nieuwe regelgeving moet dan ook de nadruk leggen op die socialisatie door onder meer basishandelingen in te voeren, zoals het aanlijnen en borstelen van de honden, het aanreiken van voedsel en het aanzetten tot spelen.

Wetenschappelijk onderzoek wijst bovendien uit dat asiel- en kweekhonden die in groep gehouden worden minder stereotypisch en probleemgedrag vertonen na adoptie. Daarnaast zorgt buitenbehoop voor meer complexiteit en verrijking van de omgeving. Het is daarom aangewezen om zowel groepshuisvesting als buitenbehoop op te leggen bij erkende inrichtingen.

Om het aantal ziekte-uitbraken bij de koper te doen dalen, stelt de Raad een verlenging van de quarantaineperiode tot tien dagen voor voor honden en katten die niet in de kwekerij gekweekt werden. Kittens moeten indien mogelijk tot de leeftijd van twaalf weken bij de moederkat blijven, omdat dat voordelen oplevert op het vlak van hun gedrag.

Sensibilisering is nodig om de zwartkweek en -handel van pups via het internet tegen te gaan. Ook de adoptie van buitenlandse asielhonden is niet zonder risico's en wordt afgeraden.

Positieve lijst reptielen

advies en advieswijzer, 28 november 2018

De Dierenwelzijnswet van 1986 voorziet dat de Vlaamse Regering zogenaamde positieve lijsten kan vaststellen met soorten of categorieën van dieren. Dieren die niet op die lijsten zijn opgenomen, mogen niet worden verhandeld of gehouden. Voor zoogdieren is een dergelijke lijst al opgesteld in 2009.

Hoewel er voor een aanzienlijk aantal reptielen relatief eenvoudig aan de behoeften van de dieren kan worden voldaan, zijn er specifieke vereisten voor de verzorging in gevangenschap van andere soorten. Zoals bij andere dieren hebben onder meer gebrek aan kennis en impulsaankopen een negatieve impact op het welzijn van reptielen in gevangenschap. In de handel worden ook nog altijd in het

wild gevangen dieren aangeboden, en ook soorten die alleen geschikt zijn voor de meer ervaren reptielenhouder. Daardoor dringt de opstelling van een positieve lijst voor reptielen zich op.

De Raad stelde een lijst samen met 422 reptielensoorten. Daarnaast stelde de Raad procedures voor om een erkenning aan te vragen voor het houden van een soort die niet voorkomt op de lijst en voor het toevoegen van een soort aan de positieve lijst. Het voorstel is gedragen door de verenigingen van reptielenhouders en door de vertegenwoordigers van de dierenbescherming en werd unaniem goedgekeurd door de Raad.

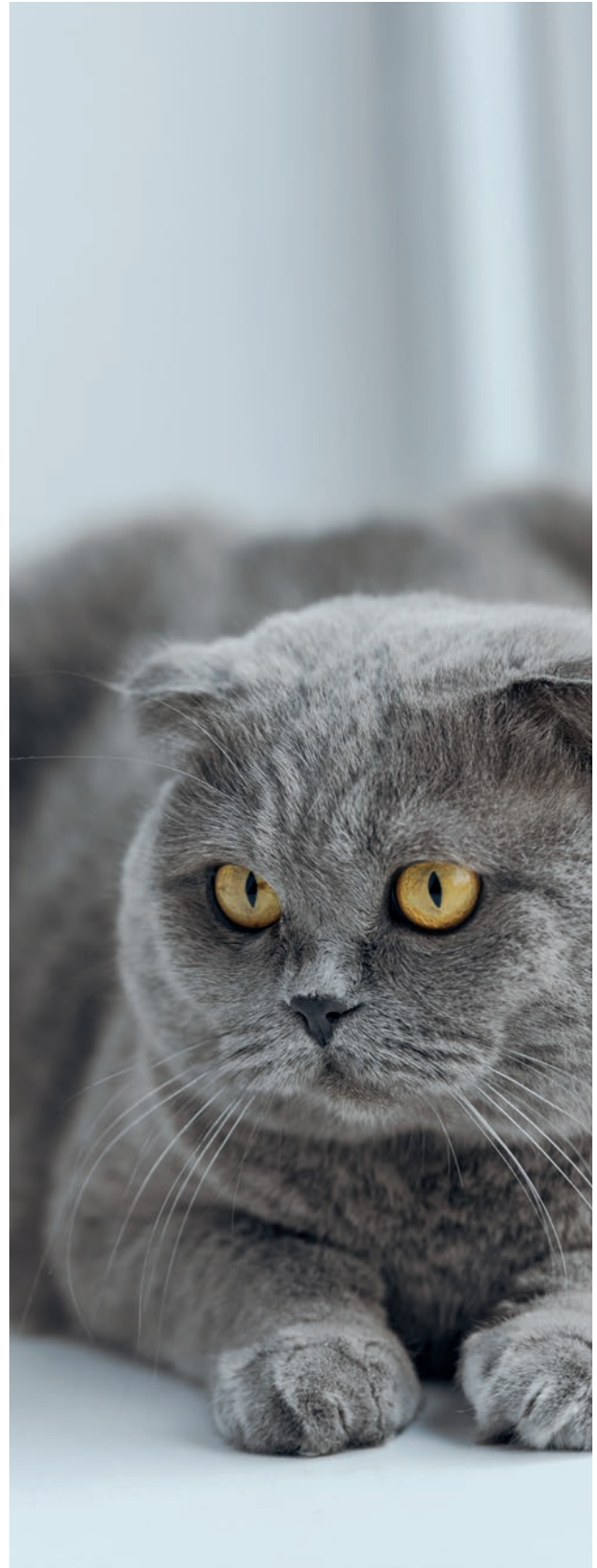
Verbod op de fok van kattenrassen met osteochondrodysplasie zoals 'fold'-katten

advies, 28 november 2018

In navolging van de Brusselse Raad voor Dierenwelzijn pleit de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn voor een volledig verbod op de fok en verkoop van kattenrassen met de erfelijke (aangeboren) afwijking osteochondrodysplasie.

Het aan populariteit winnende kattenras 'Scottish Fold' heeft een karakteristiek uiterlijk met enigszins korte en sterk naar voren gebogen oren, plat tegen de ronde kop. Dat voorkomen wordt veroorzaakt door een genetische mutatie die de ontwikkeling van kraakbeen beïnvloedt. Helaas veroorzaakt dat genetisch defect niet enkel abnormaliteit van het kraakbeen in het oor, maar ook in de rest van het skelet. De wetenschappelijke naam voor die erfelijke (congenitale) afwijking is osteochondrodysplasie. De symptomen die hiermee gepaard gaan lijken op die van artritis, waarbij de gewrichten chronisch ontstoken zijn. Bewegen wordt moeilijk en pijnlijk en in ernstige gevallen zijn de katten kreupel. De aandoening is progressief en ongeneeslijk.

De varianten van de 'Scottish Fold', zoals de 'Highland Fold' en de 'Scottish Straight', hebben respectievelijk osteochondrodysplasie of een groot risico erop. Dat is meteen ook een belangrijk verschil met andere erfelijke genetische aandoeningen bij honden en katten, namelijk dat de natuurlijke mutatie van het 'Fold'-gen die osteochondrodysplasie veroorzaakt dominant is.

Beschutting voor dieren die buiten gehouden worden

advies, 28 november 2018

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn vindt dat dieren die buiten worden gehouden (zoogdieren en pluimvee) altijd moeten kunnen beschikken over beschutting (in de vorm van adequate aanplantingen, inrichtingen, een schuilhok of vrije toegang tot een aangrenzende stal).

De federale Raad voor Dierenwelzijn formuleerde al eerder adviezen over dieren die buiten worden gehouden. Door nieuwe inzichten en evoluties acht de Vlaamse Raad het nodig dat die adviezen worden verscherpt en uitgebreid naar alle dieren die buiten gehouden worden.

Zo laat de klimaatverandering zich meer en meer voelen, zijn er nieuwe en wetenschappelijke inzichten over thermisch comfort en hittestress tot stand gekomen en is de kijk op dierenwelzijn in de loop der jaren veranderd. Positief welzijn wint aan belang en voor dieren is het belangrijk dat er verschillende opties worden aangeboden: dieren die buiten gehouden worden moeten de mogelijkheid hebben

om beschutting op te zoeken om de invloed van de heersende weersomstandigheden te verminderen.

Dieren die buiten gehouden worden kunnen thermische stress ervaren door zowel extreme temperaturen als andere extreme weersomstandigheden, zoals hevige regen en felle wind. Hittestress bij runderen is ook in gematigde streken – en meer bepaald in België – een groter risico en heeft een grotere invloed op het gedrag, het welzijn, de gezondheid en de productiviteit dan tot nu toe werd aangenomen. Daarom is het ook voor runderen nodig om beschutting te voorzien.

Onderzoekt toont verder aan dat zowel runderen als paarden gebruikmaken van beschutting als die beschikbaar is. Bij zonnig weer wordt best schaduw voorzien, en in koudere, regenachtige en winderige omstandigheden een droge en windvrije plek.

DE RAAD HET JAAR DOOR

Dirk Lips was als voorzitter van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn panellid tijdens de **dialogavond** 'Onverdoofd slachten in perspectief, van religieuze overwegingen tot oog-in-oog met het dier'. De voorzitter ging daar in dialoog met vertegenwoordigers van de sector, een geloofsgemeenschap en een dierenwelzijnsorganisatie. De avond vond plaats in Heverlee en werd georganiseerd door de KU Leuven. Ook op de inauguratie van de leerstoel 'Dier & Recht' van Universiteit Antwerpen hield de voorzitter een toespraak. Deze leerstoel heeft als doel een doctoraat in de rechten over dierwaardigheid voor te bereiden en het maatschappelijk debat te stimuleren om de bewustwording rond dierwaardigheid te verhogen vanuit wetenschap.

Midden december was Dirk Lips nog spreker op de studiedag 'dierenwelzijn in de veehouderij - Wetenschappelijk kader, maatschappelijke verwachtingen en wetgeving' in Melle die georganiseerd werd door de ingenieursvereniging 'ie-net' met medewerking van het Departement Landbouw en Visserij en het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek.

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn besteedt ook aandacht aan **kennisopbouw** over dierenwelzijnsthema's. Zo houdt de stuurgroep van de Raad jaarlijks een vergadering buitenshuis, gekoppeld aan een bedrijfsbezoek. In 2018 bezochten de stuurgroepleden het bedrijf Kipster in Oirlo (Nederland), een grootschalige legkippenstal die de meest dieren- en milieuvriendelijke ter wereld beoogt te zijn.

Ook het thema '**bestrijding van overlastdieren**' kwam aan bod. De stuurgroep nodigde een medewerker van het INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek) uit. Het INBO is voor de Vlaamse overheid het expertisecentrum voor de bestrijding van zogenaamde overlastdieren zoals ratten en muizen. Om overlast door die dieren te beperken is naast bestrijding sensibilisering heel belangrijk: mensen grijpen veelal pas in wanneer de dieren overlast bezorgen, terwijl via kleine ingrepen de komst of uitbreiding van de populatie kan worden vermeden. De verschillende beschikbare bestrijdingsmethoden hebben elk hun voor- en nadelen.

Zo zijn de veelgebruikte anticoagulantia toch niet diervriendelijk. De meest diervriendelijke methode is de mechanische klem.

Overeenkomstig Europese regelgeving geldt voor runderen, schapen, geiten en varkens een verplichte identificatie. Die verplichting geldt voor alle runderen, schapen, geiten en varkens ongeacht hun grootte of het doel waarvoor ze gehouden worden. Zo moeten ook dierentuindieren en kleinere landbouwhuisdieren zoals **dwerggeiten en -schapen een oormerk** dragen. Hobbyhouders klagen over het feit dat de oormerken blijvende hinder en lijden veroorzaken bij hun dieren. Het gaat veelal over de klassieke oormerken, die soms groter zijn dan de kleine oren van hun dieren. Vaak blijven de plaatjes ook haken achter hooiruiven, omheiningen of takken, dikwijls met een gescheurd oor en ontstekingen als gevolg. Ervaringen bij honden en paarden leren dat het inplanten van een microchip betrouwbaar is. Als zo'n microchip wordt toegepast bij kleinere dieren, zou het aanbrengen van een oormerk achterwege kunnen worden gelaten (de houder moet het oormerk wel bewaren). De Raad heeft aan de bevoegde federale instantie gevraagd om deze mogelijkheid te bekijken. Het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) antwoordde dat ze al gestart is met het uitwerken van een alternatief.

Op regelmatige basis komen in de **luchthaven van Zaventem** honden aan uit het buitenland die niet in orde zijn met de geldende EU-voorschriften rond de gezondheid van dieren. De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn heeft zijn bezorgdheid over het welzijn van die honden geuit bij het FAVV. De bezorgdheid betreft niet alleen de (tijdelijke) huisvesting van de dieren, maar ook de beslissing over het lot van die dieren die niet in orde zijn met de voorwaarden voor invoer. Intussen is duidelijk dat er nieuwe opvangstructuren zullen worden gebouwd op de luchthaven van Zaventem. Bijkomend heeft de Raad gevraagd om precieze instructies uit te werken om euthanasie van dieren die ingevoerd worden en administratief niet in orde zijn zoveel mogelijk te vermijden.

Om de verspreiding van **'Newcastle disease'** bij **pluimvee en vogels** te vermijden, werden maatregelen opgelegd aan houders. Vanaf een bepaald moment werden die maatregelen versoepeld voor professionele houders, maar niet voor **hobbykwekers**. Gedurende een lange periode konden hobbykwekers hun nakomelingen niet verhandelen en vanwege mogelijke agressie en krappe huisvesting dreigden er dierenwelzijnsproblemen. De Raad vroeg daarom aan de bevoegde federale instantie om de maatregelen ook voor hobbykwekers te versoepelen, wat intussen is gebeurd.

Het **internationale forum EuroFAWC** (European Forum for Animal Welfare Councils) verenigt de raden voor dierenwelzijn in Europa en deelt informatie en visies over dierenwelzijn (www.eurofawc.com). Als leden van EuroFAWC namen de voorzitter van de Vlaamse Raad en de wetenschappelijk adviseur – ook secretaris van het forum – deel aan de jaarlijkse vergadering, die in 2018 plaatsvond in Londen. Tijdens de vergadering werden visies uitgewisseld over het welzijn van extensief gehouden landbouwdieren in natuurgebieden, het gebruik van sociale media door de raden en de link tussen het welzijn van boeren en dat van hun dieren. Over dit laatste onderwerp verzorgde Dirk Lips een presentatie voor zijn Europese collega's.

De **Vlaamse Proefdierencommissie** adviseert de minister of de dienst Dierenwelzijn onder meer over de evaluatie van projecten met dierproeven en over de ontwikkeling en de toepassing van alternatieve methoden. In deze commissie mogen twee afgevaardigden van de Raad voor Dierenwelzijn zetelen. In 2018 nam Frank Demeyere ontslag als afgevaardigde; Patrick De Smedt werd aangeduid als nieuwe **afgevaardigde**. Hij oefent zijn functie uit samen met Mariella Debille.

SAMENSTELLING VAN DE RAAD

De leden van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn hebben een mandaat van vier jaar. In november 2018 actualiseerde een ministerieel besluit de benoeming van de vertegenwoordigers in de Raad (ministerieel besluit tot wijziging van het ministerieel besluit van 30 november 2015 tot wijziging van de leden van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn). Het huidige mandaat loopt tot eind 2019.

Voorzitter: Dirk Lips

Ondervoorzitter: Nadine Buys

Wetenschappelijke experts (stuurgroep):

- Dirk Lips
- Nadine Buys, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, afdeling Gentechnologie, KU Leuven
- Frank Gasthuys, faculteit Diergeneeskunde, vakgroep Heelkunde en anesthesie van de huisdieren, UGent
- Frank Tuyttens, Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek, eenheid Dier
- Hilde Vervaecke, Agro- en biotechnologie, Odisee

Leden (effectieve leden en plaatsvervangers):

- GAIA, vertegenwoordigd door Michel Vandenbosch en Ann De Greef
- West-Vlaamse dierenasielen, vertegenwoordigd door André Lycke en Geryl Siegfried
- Oost-Vlaamse dierenasielen, vertegenwoordigd door Eddy De Landtsheer en Katie Fack
- Antwerpse dierenasielen, vertegenwoordigd door Fabienne Schoeseters en Helga Gille
- Vlaams-Brabantse dierenasielen, vertegenwoordigd door Sabine Bovend'aerde en Dimitri Coppens
- Limburgse dierenasielen, vertegenwoordigd door Dany Grosemans en Philip Zurinckx
- Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen, vertegenwoordigd door Ann Janssens en Miguel Stevens
- Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, vertegenwoordigd door Joost Venken en Elsie Desmet
- Boerenbond, vertegenwoordigd door Els Goossens en Guy Vandepoel

- Algemeen Boerensyndicaat, vertegenwoordigd door Peter De Swaef en Karen Lievens
- Nationale Raad van Dieren Liefhebbers, vertegenwoordigd door Roger Van Look en Willy Tieleman
- Koninklijke Maatschappij Sint-Hubertus, vertegenwoordigd door Arnold Jacques en Johan Wulteputte
- Andibel, vertegenwoordigd door Patrick Ghysels en Hugo Claessen
- Comeos, vertegenwoordigd door Nathalie De Greve en Sami Hemdane

Afgevaardigden van de Raad in de Vlaamse Proefdierencommissie:

- Mariella Debille
- Patrick De Smedt

DEPARTEMENT OMGEVING

Afdeling strategie, internationaal beleid en dierenwelzijn

Koning Albert II-laan 20 bus 8

1000 Brussel

omgevingvlaanderen.be